

NĂM THỨ NĂM. — SỐ 208

JEUDI 7 AVRIL 1921

LE COURRIER DE L'OUEST

EDITION EN QUOC-NGU
DEPOT

AN HANH T BAO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction — Rédaction — Administration — Boulevard Delanoue, CANTHO

TỔNG LÝ: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHAM-KỶ-XƯƠNG

BẢN NHỰT TRÌNH

NGHĨA CỎI ĐÔNG-PHÁP

BỘN CHỮ LANGSA

BỘN CHỮ QUỐC-NGŨ

TRỌN NĂM.....	5 \$ 60
SÁU THÁNG.....	3. 00
MỖI MỖI SỔ.....	0. 10

TRỌN NĂM.....	3 \$ 00
SÁU THÁNG.....	2 00

BỘN QUỐC-NGŨ VÀ LANGSA

TRỌN NĂM.....	7 \$ 00
SÁU THÁNG.....	4. 50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua nhựt trình xin viết thư cho M. Trần-đắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cac nhà Annam

TRAITEMENT ANTIPHTISIQUE

ET DES

MALADIES DE POITRINE

Aiguës ou Chroniques

Toux, Rhumes, Bronchites, Crachements de sang, Affections de Voies respiratoires, Asthme, Catarrhes, Irritations de la Poitrine, etc.

PAR LE

BRONCHOSÉRUM

On trouve le **BRONCHOSÉRUM** dans toutes les bonnes pharmacies de France et des Colonies.

Pour le gros s'adresser à :

Segedrof, 7, Rue Jules César. — PARIS

POUR L'INDOCHINE

Pharmacie normale — H. DE MARL, Saigon

Seul dépositaire

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LƯỢC LONG

Tự Nguyễn long Thao

Ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 3 năm ở phía sau phố chợ, đường xe hơi Saigon Thu-dau-mot, có đóng sẵn đủ bàn ăn dài mặt gỗ liền từ 1-40 cho đến 2-20, bệ ngan 0-80 cho đến 1-15; bàn ăn chế kiểu tứ linh (long, lân, qui, phụng), bàn ăn cửa cuốn 1, 8 trụ cho đến 2 trụ, và bàn ăn mặt đá, bàn tròn nẹp cốt xấp, chường chạm tam lân từ 1-55, có thứ 5 trụ góc chạm giấy lá tày, bàn rượu (table d'apéritif), bàn khách (table de salon) bàn viết (bureau) bàn rửa mặt (table de toilette) bàn ngủ, tủ áo treo, tủ

áo kiêu, tủ thờ cần bệ liền tranh, tủ ở kiêu vẽ sơn thủy chữ ốc chữ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đào, mặt dâu, và có đủ thứ đồ tiện: những là chường đèn, đài hộp, khay, kỷ, văng một, văng hai, văng ba, văng tư hết thấy đều làm bằng cây danh mộc, chế theo kiểu kim thời trau bén, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một tiệm ngánh có bán đồ thứ rượu và đồ danh mộc thứ của thứ trau đều có đủ.

Kính xin chư-tôn quý-khách thừa diệp nhân du xin ghé lại tiệm tôi muốn mua đồ làm nường hoặc là đặt mướn chỉ cụng dọn trong nhà thì tôi sẵn lòng mà làm cho vừa ý quý ông.

NGUYỄN-LONG THAO

Chủ trại mộc

AN HÀ NHỰT BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1— Cưới gả sớm là mối hại chẳng nhỏ	6— Quan Trạng-sur Gallois-Montbrun
2— Người khách làm thế nào mà mau giàu	7— Treo bản kén chồng
3— Tiếng dê thành tục	8— Chữ ngoại quốc rõ ràng
4— Quan Toàn-quyền Long trở lại Đông-Pháp	9— Tiểu đàm
5— Quan quyền Toàn-quyền Le Gallen về nghĩ bên Chánh-quốc	10— Vinh hải cang lệ
	11— Ngoại quốc tân văn
	12— Nam-kỳ thời sự
	13— Oan-truyền Ngọc-Hạnh

CƯỚI GẢ SỚM LÀ MỐI HẠI CHANG NHỎ

Trong một nước mà sự tấn-hóa đình-trệ, nhân-chương yếu-đuối, sanh-kế tiêu-diêu, dân-trí chẳng được mở-mang tuy có nhiều cái nguyên-nhân khác, song sự cưới-gả sớm chính là một cơ lớn vậy. Người nước ta ít xét đến sự cưới gả sớm là mối hại chẳng nhỏ cho nòi giống mình, hễ có con trai con gái tuổi vừa được 15 17, cha mẹ đã mong có dâu có rể, hầu sanh sang rồi nối dòng, kéo để phạm câu bất hiếu hữu tam, vô hậu kế đại mà mang lỗi cùng trên trước.

Bởi cơ: trong nước dân-chương mới suy-nhược, trí-hóa mới kém-thiếu, chớ như người Âu-châu: trai 30 tuổi chưa cưới vợ cũng lấy làm thường, gái 20 tuổi chưa có chồng cũng không ràng lạ, chonên giống người cực-kỳ khôn-mạnh.

Xem đây cũng rõ cái trình-độ của một nước cao hay hạ, văn hay giả, bởi sự cưới gả sớm mà ra đó.

Con trai, con gái chưa đúng tuổi, nghĩa là: trai chưa được 30, gái chưa được 20, (lời Kinh-lễ dạy), mà định hôn sớm, thì hại cho sự sức khỏe của hai đứa thiếu-niên, vì chúng nó chưa đầy đủ tinh-lực, sau rồi chẳng khỏi mang bệnh suy nhược, thân-thể, tuổi chưa già mà khí-bẩm đã già cũng vì thế.

Hại cho sức-khỏe rồi hại đến nòi-giống, thế thường cha mẹ tinh-huyết sung-túc sanh con mới mạnh giỏi; con sanh ra yếu-ớt, nay đau mai đau, cũng bởi cha mẹ tinh-lực bất túc, mà ra. Đến sau con mình sanh ra cháu mình, giống yếu-ớt duy-truyền lại còn yếu-ớt thêm nữa. Còn bề trí-thức chẳng mở-mang, là vì con người sanh ra ở đời tuổi ít nữa là 30 sắp lên, mới gầy được ít chiều bề trí-thức lịch-đuyệt, song người nước mình có kẻ 19, 20 tuổi đã thấy con dầm con

Hỡi người Annam!
Sao để tiền bạc ra khỏi xứ
mình?

Hãy dùng thuốc hút hiệu **CON GÀ** thuốc chưa vấn
và vấn rồi

VÌ THUỐC NÀY NGON HƠN HẾT.

ĐÃ THƠM THO LẠI GIÁ RẺ HƠN CÁC THỦ KHÁC.

Thuốc CON GÀ trồng tía tại xứ Đồng-Dương

Nên giúp hội *Société des Tabacs de l'Indochine*,

66 Boulevard Bonnard. — Saigon

hầu giúp muôn ngàn người Annam.

đeo, tay bông tay ám, đứa khóc đứa la, / bỏ phước cái lậu-tục ấy đi cho rồi; hầu
trót đời có khi còn phải chịu nhọc chịu
khổ cùng con vợ, chứ có trông gì mà
mở-mang bẻ tri-thức, lịch-duyet học-
vấn, hầu dạy dỗ con cái trong nhà cho
biết đạo làm người mà cư-xử với nhơn
quần xã-hội; cho nên con trẻ nước ta
phần nhiều là con nhà thất-giáo, vì không
có gia-đình giáo-dục, cha mẹ chúng nó
còn chưa có đủ bẻ tri-thức mà cư-xử
phận mình thay, hướn chi có tài nào mà
dạy con cho được...! Bởi vậy: thường
thấy con chẳng vì cha, nhờ không kiên
lớn, vợ chẳng kính chồng, v.v... Tương
lại các điều nấy đều do nơi việc tảo-hôn
mà ra, thế thì cái hại tảo-hôn ở nước
ta thật là một cái chướng-ngại lớn-lao
cho con đường tiến-bộ, xin những đấng
làm cha mẹ cũng nên suy xét cho kỹ mà

mở-mang bẻ tri-thức nẻo sanh-tồn cho
đoàn, hậu-tấn ta ngày sau.

K. X.

Người khách làm thế nào mà mau giàu

Ai cũng biết người khách từ Trung-
Hoa bước chơn đến đất Nam-việt ta,
chỉ đem theo một cái tráp da để gói
dầu nằm, trong đấy có một vài món đồ
dùng thay đổi. Ngoài số tiền mua giấy
tàn, thời trong lưng họ chỉ còn dư lại
năm ba đồng là cùng, thậm chí có người
không còn dính túi; khi lên bến rồi cứ
đỏ nhờ nơi nhà bà con, hoặc mấy hiệu
buôn to, làm công mà độ nhật.

có hãng nịnh và
người thay mặt trong
cả hoàn cầu

Descours & Cabaud

PRODUITS METALLURGIQUES

Vốn 40 triệu quan

Số 1, Quai de Belgique Saigon

BÁN SỈ — BÁN LẺ

Hãy đến viên kho chúng tôi hay là viết thư hỏi giá: Đồ khí dụng trồng tía.
Cây ruộng, cây xới đất, cùp, cưa, cuốc, ván... ván...

Xương lán (Tro vãi ruộng)

Đồ dùng cho những người lãnh việc làm.

Đồ dùng cất nhà, sắc để dùng đúc sạng, đá.

Ciment Tonkin (có trữ bán tại hãng này mà thôi), gạch và đất xây lò, đồ thứ bơm
(pompes) ống đồng và sắc, xe rùa và đường rầy hiệu Decauville (matériel Decauville)

Đinh ốc, bù lon (boulons), giây kẽm, mảnh mảnh đúc, giây cables, giây gai
ví xe bò, sắc làm nhà, đồ dùng trong nhà bằng các vàng, mảnh mảnh sơn
dầu trong, đèn khí đá. Tủ sắc tốt không cháy và cây khóa không được hiệu 'Les
Gaulois' tốt hơn hết, ghế bàn hiệu Thonet, thuốc súng.

Điều ấy không cần 'lò, chur độc-giá
cùng hay rồi; nhưng cái vấn-đề là cốt
«khắc về cách làm giàu của người
khách» thời cũng xin lật-lợm một ít điều
lấy cái nguyên-lý mà giản-dẫn lần ra;
vì bất cứ việc gì nếu không đã mở đầu,
thời không sao là đến hồi kết cuộc
được. Ngoài sự ăn cơm chủ, thời mỗi
tháng họ chế lãnh năm bảy đồng bạc
tiền công, nhưng không bao giờ tiền ấy
lại lấy ra mà xa-xỉ vô ích đâu, cứ bỏ
vào tiệm như tiền góp, đến năm ba năm
ít ra số tiền ấy cũng thành được ba
bốn trăm đồng. Trong tay đã sáng
đồng tiền, mặc dầu đôi trắng thay đen;
lúc bấy giờ không còn phải mặc cái
quần cục, ở mình trần nữa; nhưng cũng
không phải se-sua loà-let, làm ra mặt
phú hộ như phần nhiều Annam ta còn
mới vừa có hơi đồng, mà chỉ mặc một
cái quần vải trắng, hoặc quần dẫu, trên
thì áo thung, dưới thì đôi giày lẹp-xẹp
là đủ.

Thuê một căn phố không cần phải
rộng-rải, chỉ vừa sắp đặt hàng hoá

cũng có chỗ ngủ được là xong. Một hiệu
huôn dẫu khéo tháo xếp thế nào, tương
khi số ba bốn trăm nguơn bạc cũng khó
mà gây dựng nổi; nhưng cái dài đồng-
tâm, sợi dây đoàn-thể của họ đã liên-lạc
nhau, buộc-trói nhau một cách rất đặc-
biệt, khiến tấm lòng ai cũng như vậy,
hay giúp lẫn nhau, thành ra họ đã có
mua một số tiền mặc rồi, thời lo gì là
không mua chịu được. Có nên vừa ở
hiệu huôn trong một ít lâu, là đồ hàng
hoá có thể đánh giá đến một hai ngàn
rồi, lúc bấy giờ thời đã thấy những sắp
tưng mới sang qua, xin vào giúp việc.

Vì cơ nào mà người khách lại có
tánh tiền tặng? Đó là cái then chốt sự
làm giàu của họ, ta cần phải giải cho ra.

Sự tiền tặng, chính nghĩ: thật là một
điều tối cần cho nghề sinh-hoạt làm, hai
ấy lúc nào cũng phải nương dựa lẫn
nhau, vì dẫu nghề có phát-đạt đến đâu
mà thiếu tính tiền-tặng, thời cũng
chẳng hay, lâu ngày phải thành ra tàn
hại. Hướn chi người khách họ đã chịu
lìa cổ thổ của họ mà sang đến xứ ta,

thời thật là muôn dặm xa xuôi, chơn trời mặt biển. Ai cũng biết vì nổi cơ-cần, vì xứ Tàu người thì đông vô số, nghề sinh hoạt lúc nào cũng lấy làm eo-hẹp khó-khăn, nên chi người khách mới đến xứ này, thời dù rõ là tính tiện-tặng đã sinh nơi lòng họ kể từ buổi họ vừa sắp bước chơn xuống tàu rồi.

Mỗi tháng thế nào họ cũng phải gửi về cho người nhà một số tiền hoặc nhiều, hoặc ít, để nuôi lẫn nhau; cùng nói vợ con họ ngồi hèn Trung-quốc trông-vọng hằng ngày, trông đồng tiền Nam-việt. Ví dầu người khách nào không phải có tính tiện-tặng tự nhiên đi nữa, thời cũng phải ép lòng mà tiện-tặng cho. Hân vậy! cái cơn cùng cực của họ, trông thấy thật cũng nên khen!! Bữa ăn cơm một su tương với vài chén cơm là đủ. Thế mà tiền làm ra mỗi ngày ít nữa cũng năm bảy cái, một đồng, ăn uống như thế, là cũng chỉ có cái chi tiện-tặng, góp gió làm bão cái hy-vọng của họ là định-ninh rằng: một ngày kia cũng sẽ mở một cửa hàng ra, cũng không phải đến nỗi để cái vạ sáu-thăm đau đớn cho bà con họ đang ngồi ngóng trông tin tức hằng ngày.

Chớ không như những kẻ làm công của ta, lãnh dặng đồng nào là chỉ biết xa-xỉ hết đồng nấy; nào quán rượu, nào tiệm cơm; hết thuốc phiện đến lấu-xanh, say ngà gât-gù, lăm diều thiết-hại. Tuần nào tháng nấy bao nhiêu giấy bạc cũng chỉ đốt ra tro, còn nỗi vợ rách áo, con đói cơm thì phú mặc!!!

Cái tính xa-xỉ tự ở nơi lòng, đã có từ bao giờ rồi, là biết kinh cái hư-hại cái

phiên-phí, chớ không kinh cái lịch-sự, cái ích lợi như người. Cơn túng-ngặt là đã triền-nhiệm tánh ấy rồi, thời tài nào mà lúc có hơi đông lại bỏ dành đi được. Ôi! nông-nổi vô một mà ra mười, thật nghĩ cũng khá úy!!!— Nhưng nếu có ai hay tiện-tặng, thời chắc rằng: chẳng khỏi phải bị người dèm-siêm khinh-khi; nhưng điều ấy thật là điều đáng trừ giệt đi rồi, mà cũng là điều không cần gì phải để vào tai cho chán.

Xem trước kia thời đủ thấy người khách, một là vì tính tiện-tặng, hoặc tự nơi lòng mà tiện-tặng, hoặc ép lòng mà tiện-tặng; song dầu thế nào đi nữa, thì cũng là một cái then-chốt để khởi xướng ra sự làm giàu. Hai nữa không riêng kể một người nào, ai muốn mở cửa hàng, tức cũng phải chịu khổ-cực trước, nào ở thuê với người, nào chuyên-chở hàng-hóa, nào thu-xếp sổ-sách, nhất thiết điều gì cũng lấy sự thực-hành làm gốc, thời trách nào mà lúc tự-riêng rồi chẳng thông-thuộc vững-dàng, khởi trở-ngại khó-khăn, như người mình khi muốn lập hiệu buôn thời đã phải mập-mỡ, như đi đêm tối.

Nói thế thì chẳng là bao nhiêu người khách cũng đều có tánh tiện-tặng cả sao? Thật vậy! sự ấy ai cũng công nhận là không sai. Nhưng nếu có chỗ nên kể là họ cũng xa-xỉ thật, mà những tay xa-xỉ thời toàn là tay đã dư-dã rồi, huê lợi của họ một năm kể có muôn nấy muôn nọ, thì dầu có xa-xỉ chút ít tương cũng vô can. Họ ăn ở tùy thời, khi bắt tức, khi dư dư, lúc nào cũng theo được. Cơn bấy giờ cách ăn uống của họ thật là cực sung-sướng, một nhà đại-phú ta không

mấy khi là dùng đến bao giờ.

Đối với cái quang-cảnh khốn cực ngày trước, một chén tương, vài muống nước mắm tàu, thời thật là xứng lắm. Tóm lại thì người khách lúc sang ra mặt sang, mà lúc hèn thì ra mặt hèn, thật vậy! hèn hết sức, đành chịu ngày hèn mà còn có ngày sang, chẳng như người mình dặng đồng nào cào đồng nấy; sang hèn cũng như nhau, tranh lẫn nhau trong điều phiên-phí, mà kết cuộc thời đến bao giờ cũng cứ nhón hai tay trắng, thật đáng buồn cười!!!

Người khách lại có tánh khấn-khái lắm, việc nào xem có cơ phát-dạt được là cứ làm ngay; thành ra cái mưu làm giàu của họ nếu chẳng trái thời, thì là một hóa mười, mười hóa trăm, xem ra như nháy mắt. Ví bằng trở có điều ngại thiết-thời như mấy nhà máy xay lúa tại Chợ-lớn lối vài tháng trước kia, vỡ-lở ra, đổ nợ bạc muôn, thời cũng ươg lòng, chỉ là cái cơ thành bại đều ở nơi thời vận, chớ cái chi khi họ lúc nào cũng hoặc-dại hùng-hồn, kỳ cho chiếm được cái mục-dích mà tự mình đã khởi xướng ấy mới thôi.

Người khách làm giàu vẫn có nhiều thế, nhưng đây chỉ xin tóm tắt một ít điều, nếu còn có chỗ chưa bàn đến, thời xin tạm để kỳ sau.

T. Q. Tien

Tiền đề thành tục

Vì câu chuyện một lúc kia háo sắc, mà con đề phải bị tiếng oan. Vậy xin cứ lấy nguyên tích hầu dặng ra đây cho chư độc-giả trông tất. Lão kia nhà vẫn dự

dã, sung-sướng thật là cực-kỳ, không thức nào mà lão thiếu; nhưng ngặt một nỗi là bị vợ buộc-ràng không hề cho nổi căng. Ông lấy làm khó chịu với cái nông-nổi ấy lắm, song bị tay sư-tử Hà-dông, nên dầu thế nào, ông cũng cố ép lòng bấm ruột, chớ không giãi cái quá.

Một hôm, nhưn lúc vợ đi khỏi, ông mới tính ra một kế là: ở gần nhà ông có một cô bóng, ông nhất định đến đó cầu kế coi cô dạy lẽ nào hầu được thông-thả tâm thân. Vì dầu chẳng may mà vợ về có thấy ông ở đấy thời cũng vô can, vì cô bóng thì bán nam bán nữ; ông tính xong, đoạn sang nhà cô cậy cô v.v., nếu đất thành thì ông sẽ trọng thưởng.

Cô bóng nghĩ dây lâu, rồi dạy ông những điều.... bảo ông cứ đó mà thi hành. Ông nghe lọt vào tai, thật lấy làm đất chí lắm, nên quây-quả về nhà. Ông vẫn có một cái vườn, hoa-quả lợp cây, nhưng từ ấy những nay vợ chồng thường nghiêm cấm sắp tới, không cho đá động đến. Nhau được kể rồi, ông về kêu chúng nó ra mà dặn v.v.v..

Từ được lời chủ dạy, thì sắp tới cứ ăn phá luôn, ngoài sự đầu bà chủ thời không còn biết sợ ai. Được một vài hôm, liếc thấy hoa quả hư hao, bà mới kêu sắp tờ lên quờ-măng. Lúc nào ông cũng có lời can gián, nói rằng: nhà đông đứa, tội hữu sở qui, không lý nào hành phạt chúng, vì e cho hai lẽ trong oan, mà tôi nghiệp chúng nó. Lắm phen như vậy, bà tức giận mới bởi ông dặng tính thế ngàn ngừa. Kể gần đất nhem, nên ông cứ thỉnh thoảng đáp rằng: việc ấy không

khó! vậy để tôi liệu thức một đêm thì rình bắt nó dễ như chơi; bao giờ bắt được tay, vậy đừng cảnh đưa gian rồi, thời chừng ấy mới hành phạt nó cho đáng. Dứt lời bà liền đáp: ông phân như thế, thật lấy làm bất tiện lắm; và lại ông đã dư biết ý tôi, không còn nào mà muốn cho ông ra khỏi nhà, huống chi để ông ở ngoài vườn cả đêm, thời tưởng cũng bức mình tôi lắm.

Không đâu! nếu bà có sợ thì xin cứ lấy dây buộc vào cẳng lồi, cơn thức giấc nếu chừng, có lẽ gì bất tiện. Bà nghe hữu lý mới thuận theo ông. Ông cũng cứ để bà buộc cẳng niếu giây trót cả ba đêm, một hôm bà mệt mỏi, nằm mê giấc ông mới mở giây đi bắt một con chó buộc vào, nhưng bị chó ngừ-ngừ, gần muốn cắn, ông tỉnh không xong mới sẽ lên lại chuồn dè, nằm sừng dẫn một con; song dè cũng vùng-vẩy, gần cất tiếng la lên, ông bèn nhớ sức lại là: nắm hàm râu dưới của nó. Thật vậy! dè mà bị nắm hàm râu dưới rồi, thời dần đi đầu cũng dè, không chống cự bao giờ.

Ông cứ buộc chơn dè vào đây, rồi cột một nước lại nhà cô bóng. Rạng ngày bà thức dậy, chạy ra chỉ thấy con dè. Ý dè sợ-sệt và nghi-ngờ lắm, nhưng nói ra thì xấu; cứ dạy trẻ cột con dè trong nhà, còn bà thì giả bước dạo chơi để dò tin ông cho biết. Sự này ngoài cô bóng, thời nào có ai hay; trót nấy ngày bà hết sức kiếm tiếm mà cũng không ra mối. Túng thế bà mới phải lại cây cô bóng coi giùm. Cô đặt nhan đèn xong, đoạn nói rằng: Ôi thôi! điểm ửng chẳng lành, ông đã thành dè rồi đấy!

Lúc bấy giờ mười phần bà tin hết cả mười, vì rõ ràng là ông đã biệt tích mấy ngày, mà chỉ có con dè đó thôi. Bà hết sức cầu khẩn cô bóng, cố ý làm thế nào cho con dè lại hóa ra ông, thời bà sẽ đến ơn trọng. Cô cứ chằm-rây đáp rằng: tôi có thể làm; nhưng ít ra khi ông buồn hình lại rồi, bà phải đẹp phước tánh ghen đi, thời mới được. Bà vâng lời. Cô bóng dạy dặt con dè đến, bảo bà về trong ba ngày thời có ông.

Quả vậy! đúng ngày kỳ thì tự khắc đã thấy ông về ngay. Từ ấy về sau ông được thẽ, cứ thả chơi bời, mà hễ bà la rầy thời ông lại quì xuống hai chơn, be..h..e..e, be h..e...e lên, chớ không nói gì cả. Độ vài lần như vậy, sau rồi bà phải bỏ tánh ghen. Một hôm ông về đến người bạn thiết của bà, người bạn học lại, thì bà cứ nghiêm-nhiên mà đáp rằng: Khó quá! không nói thời mất lòng chị em, mà nói ra thời ông lại hóa dè, thật khổ cho tôi hết sức!! Ấy là tích con dè thành tục, lại cái hàm râu dè cũng vì đó mà ra.

Đây ký giả xin tóm luận một điều như vậy: Nếu lúc ông bắt chó buộc vào đây, mà chó không ngừ-ngừ, thời chắc rằng: ngày nay những bọn ve-vàng con gái dờn bà, thiên hạ không phải kêu là «THĂNG DÈ» mà chắc kêu là «THĂNG CHÓ». May thay! May lắm thay!!!

CAO-MINH-LÂM—Paksé.

Quan Toàn quyền Long trở về Đông-pháp

Ngày 31 Mars 1921, 9 giờ sớm mai, quan Toàn-quyền Long đã quá gian chiểu

Amazone lại đến Saigon. Ngài về Đại pháp vừa được mấy tháng trường nhưng đã bàn tính lắm điều hay cùng quan Thuộc địa Thượng-thor Albert Sarraut; chắc sau này ta có thể mong cho Đông pháp được mở-mang nhiều lắm.

Ông Le Gallen về nghỉ bên Chánh-quốc

Chiều bữa 2 Avril 1921, Quan quyền Toàn quyền Le Gallen quá giang chiếc tàu «Cordillere» về nghỉ một ít lâu bên Chánh-quốc.

Bồn-quán kính chúc cho ngài cuộc hành trình biểu lạng sóng êm về đường an quí thẽ, rồi tái nhậm Đông-Pháp là xứ của ngài trong 28 năm chầy đã đầy công khai hoá.

An Hà.

Quan Trạng-sư Gallois-Montbrun

Ông GALLOIS-MONTBRUN thường thọ NGŨ-ĐẰNG BŨU TINH (*Chevalier de la Légion d'Honneur*) là một ông quan Trạng-Sư hữu danh thông-thái, rất chuyên cần phận sự, văn-phòng của ngài lập tại Cánh-thơ. Trót 2 năm rồi ngài về nghỉ bên Chánh-quốc thì có quan Trạng-sư VIGERIE thay thế cho ngài trong các việc, nay mùng kỳ nghỉ, ngài trở lại Cánh-thơ hành sự như trước.

Bồn-Bác kính lời chào mừng ngài và bửu-quyển, chúc cho ngài muôn việc an vui, làm ăn tảo phát.

AN-HÀ

NÊN LU'U-Y

Những vé Quốc-trái Langsa năm 1916, 1917, 1918 1920 được thâu dụng tại hãng **DESCOURS & CABAUD** số 1 đường Qnai de Belgique ở Saigon và ở Nam-Vian (Puom-Penh) theo giá định trong chương-trình phòng thương mại *Bulletin de Chambre de Commerce* mà trả tiền mua những hàng hóa:

Tủ sắc hiệu «Le Gaulois»

Xe hơi hiệu «Berliet»

Vỏ và ruột xe hiệu «Bergongnan»

Xe rửa và đường rầy hiệu «Décauville»

Ghế hiệu «Thonet»

Dầu sơn hiệu «Ripolin»

Bù-lon (Boulon), bơm, đồ vật dụng trong nhà, sắc, tuôn «tôles» vân vân...

Treo bản kén chống

Tiện thiếp xin treo bản kén chống trên tờ báo An-Hà này là sở dĩ muốn cho được bền đôi nên lữa, há dám đâu điều cột trước mắt khán quan.

Cho hay trai lớn thì kén vợ, gái lớn thì kén chồng. Văn thiếp là phân quê hèn dốt-nát, mà cũng mong mời đi kén chống là kén làm sao đây? Thiếp há dám kén bực trăm anh dài cát; rồi mang câu chơn hạt dĩa deo.....

Vậy thiếp xin tỏ ngay rằng: Thiếp kén là kén chống hát hò; ngó ven bể sửa traps nâng khăn. Cháu cha! Tôi tiếp nói tới đây chị em cô bác cũng cười thắm, tưởng là thiếp kén ông công ông nghệ gì; nào

để lại kén những phượng bời lợ; chọn trong đám bội-bè; lại còn nói: Trống trâu thả giấy tiêu leo lộn

Song xét cho cùng nghĩ cho tới; có nghề nào là nghề bệ tiện, bậc nào là bậc cao sang, miễn là giúp ích cho đồng bang, ác cũng thơm danh nơi ngoại-quốc; kìa như Châu-Âu Châu-Mỹ nhiều nhà diễn-kịch trước danh, ấy cũng là cái nghệ thuật của văn-nghệ, chớ chẳng phải nháy-coc nháy nhai như cách hát-bội của ta đâu. Nhưng mà trong đám dờ cũng có người hay; nghề tuy hèn cũng còn tài lạ, thiếp chả dám khinh ai, chả dám phụ ai; nên để thơ sau này, bất luận bầu nào, kếp nào hòa xứng thiếp nguyện trao thân gởi phận cho.

KÉN CHỒNG HÁT BỘI

Lừa là chống lách với chống sang.
Chọn kếp trao duyên phải nhiếp nhân
Sửa áo cây trâm yên phận thiếp.
Về mấy dỗi mặt rưng danh chàng.
Họa vấn khoan nhặc hơi tơ trước.
Rực rỡ ngoài trong xù trướng-màng
Cơ nghiệp tuy là trong một gánh.
Lớp làm vua chúa lớp làm quan.
Thoại-khanh (Cù-lao-Mây)

Chữ ngoại-quốc rõ-ràng

Tiếp được lời của ông Nguyễn-bửu-Thuế dit Thái Bijoutier tại Mỹ-phước (Longxuyên) gởi đến hỏi về khoản «Giết Chết Cả Nhà» đăng trong bản-báo số 206 nói về việc một ông quan ba Khách Tàu tên Tsao-Ta coi về đội binh tại Kirin (Tàu) v. v, thì ông lấy làm lạ vì không nghe

ai nói trong Đông-pháp đây có ông quan ba khách-tru nào mà dữ tợn thế ấy?

Ông nài xin giải giùm.

Bản-quán chẳng lẽ phụ tình ông, vậy xin chỉ cho ông rõ: khoản ấy là khoản «NGOẠI QUỐC TÂN VĂN» chữ in lớn vào rõ ràng quá, chỉ là khoản đề nói về những việc đã xảy ra trong các nước khác, lại còn: ÔNG TSAO-TA COI VỀ ĐỘI BINH TẠI KIRIN (Tàu) thì là đã rành hết sức, ấy là ở tại xứ Tàu (Trung-quốc) tỉnh Kirin.

Bản-quán

Tiên đàm

THUY HÒA TƯƠNG KHÁC

Một hôm bị lửa nấu nóng quá, nước nổi giận bảo rằng: Anh lừa thế khi anh ghét tôi lắm rồi? giờ nào giờ này anh cũng chọe tôi cho sôi gan lên, thật tôi cố giận anh lắm—Lửa tự thì đáp rằng: bác khéo giận vợ, quyền tạo hóa đã phù cho tôi có thể, bác còn oán nói gì, mà giả như bác oán thời lại hại gì tôi? Bề tôi càng đốt bác cho cháy gan thêm coi bác còn trách bà nữa hết.

Nói xong đoạn bùng ngọn lên, nhưng chưa quá ba phút, đã thấy nước trắng ra, chỉ nghe một cái xèo là tự khác lửa tác ngay. Lúc bấy giờ nước lấy làm đắc chí lắm, mới chồm--chiếm cười rằng: Ôi anh lừa ôi! anh có thấy chưa? tôi không phải cần đốt anh như anh đã đốt tôi, chỉ định một cái xet là đủ giết anh rồi. Ngụy thay! cho ai là kẻ có quyền mà lại vì quyền đành áp-chế ép-dè, lằng mải dằn lảnh cho sanh đến điều kìa nói nọ.

Je

Vinh hài cang lệ

Bản-Báo có tiếp đăng hồng-thiệp của thầy Nguyễn-văn-Sứ làm việc sở Trường-Tiến (Cán-thơ) gởi đến mời dự tiệc chiêu ngày 1er Avril nhưn dịp thấy vinh hài cang lệ.

Vậy Bản-báo tạm đôi hàng cảm tạ hậu tình của thầy Nguyễn-v-Sứ và chúc cho thầy bách niên hảo hiệp như có sắc-cám.

AN-HA

Ngoại quốc tân văn

DÂN TÀU NGÀ TỬ

Ngày 26 Mars 1921, có tin ở Bắc-tinh (Trung-Hoa) gởi đến cho hay rằng: lúc này dân Tàu 50.000 người bị đói mà chết. Tình cảnh rất nên thương.

ĐỊA CẦU GIAO-THÔNG VỚI HÒA-TINH

Lâu nay, các nhà khoa-học ai cũng đã chắc rằng trên Hòa-tinh có người ở, cũng như là chúng ta ở trên Địa-cầu mà suy-trắc, thì biết rằng người trên Hòa-tinh cũng có đủ khoa-học tri thức như chúng ta. Cho nên sự Địa-cầu với Hòa-tinh sẽ có một ngày giao-thông nhau, là một sự có lẽ mong được.

Mấy năm gần đây, cái độ-số của Hòa-tinh với Địa-cầu di, càng ngày càng tiếp cận hơn trước. Thật là một cái cơ hội tốt cho những nhà xét về việc hai cái tinh-cầu giao-thông nhau. Mới rồi, nhà phát-mình ra vô-tuyến-điện là ông Macani có báo cáo rằng: «Các sở vô-tuyến-điện lớn trong thế-giới đều có tiếp thụ một thứ sóng điện ở đâu đưa đến không biết được, ngờ là vô-tuyến-điện

của người ở trên Hòa-tinh đánh ra chăng». Nhân đó, các nhà khoa-học hiện kỳ cổ tìm các cách thí-nghiệm để thông tin với người trên Hòa-tinh. Có người thì định thông-tin bằng vô-tuyến-điện có người thì định dùng một thứ ánh sáng rất mạnh. Ông Bassett và ông Patten son là nhà chuyên-môn thiên-văn ở nước Mỹ dụng-công nghiên-cứu về việc ấy hai ông đã xét ra rằng: dùng ánh sáng rất mạnh mà thông tin thì có lẽ dễ hơn là dùng vô-tuyến-điện, và định kế-hoạch như sau đây:

Nếu có được 120 ngọn đèn chiếu, sức sáng của mỗi ngọn được một nghìn triệu ngọn đèn nến (1.000.000.000 bougies) cùng một lúc ở Địa-cầu này mà phát ra sức sáng rất mạnh, thì chắc là người trên Hòa-tinh có thể trông thấy được. Tốn-phi về những ngọn đèn đó mỗi giờ đồng hồ độ chừng 100 đồng bạc Mỹ tính gồm cả tổn phí dùng trong một lúc thí nghiệm, cũng độ 2 vạn nghìn đồng bạc Mỹ mà thôi.

Cái thời kỳ rất tiện-lợi cho sự thông tin của Địa-cầu và Hòa-tinh sẽ ở về năm 1924. Trong năm ấy, Hòa-tinh đi cách Địa-cầu 3 ngàn 500 vạn dặm, là một cái cự-ly độ rất gần của hai tinh-cầu ấy từ xưa đến nay. Đương lúc ấy nếu dùng những đèn chiếu như đã nói ở trên nhóm lại một chỗ mà phát ra một cái ánh sáng rất mạnh, thì trên Hòa-tinh có thể tiếp thụ được.

Còn như muốn cho người trên Hòa-tinh hiểu biết thì trong khi chiếu những ngọn đèn ấy, ta dùng số nhất-định, nghĩa là một, hai, ba, bốn v. v. mà chiếu đi. Nếu trong Hòa-tinh có một ký-hiệu gì hỏi đáp lại, thì sẽ nhận đó mà làm

nên một lối chữ dấu như là chữ dấu giấy thép, để mà đạt ý cho nhau.

Đại bằng
T. N. D. B.

Nam.kỳ thời sự

Giá bạc

Thứ sáu...ngày 1	Avril.....	6f 75
Thứ bảy...ngày 2	Avril.....	6 60
Chủ nhật...ngày 3	Avril.....	id
Thứ hai...ngày 4	Avril.....	id
Thứ ba...ngày 5	Avril.....	id
Thứ tư...ngày 6	Avril.....	id
Thứ năm...ngày 7	Avril.....	id

Giá lúa

Lúa chở đến nhà máy mỗi tạ 100 kilos là:	
Thứ sáu ngày 1	Avril... 3\$50 tới 3\$65
Thứ bảy ngày 2	Avril... 3 50 tới 3 70
Chủ nhật ngày 3	Avril... id
Thứ hai ngày 4	Avril... 3 50 3 75
Thứ ba ngày 5	Avril... id
Thứ tư ngày 6	Avril... id
Thứ năm ngày 7	Avril... id

travinh

MẮT

Hàng Tô-Kiên bị mất 350\$. Bạc ấy là bạc bán giấy, người tài phú bỏ trong học tủ, khóa lại, cửa nẻo đóng chắc. Có gì mà ngày mai trở lại thì thấy 1 cái cửa mở ra, 350\$. tiêu mất.

...

Saigon

CHƠI QUẤY QUÁ

Ngày 29 Mars rồi đây chú khách Minh-hương tên Ong-Hương kêu Ban, ở bởi cho nhà Eden-Bar IV mới bị bắt về tội chơi quấy với con Võ-thị-Bé 9 tuổi, con của Võ-thị-Tĩnh. Chú đã bị ngồi khám rồi được ăn cơm nhà nước.

Oan truyền Ngọc-Hạnh

(Lụy vì tình)

par Trương-quang-Tiền

IV

(Tiếp theo)

Sấn tay mở cửa động đào,
Rẽ mây trông lỗ lối vào Thiên-thai

Ồi! tấm thân chim nổi còn biết có ra gì; lần lữa ngày lung thảng qua, ngoài những nỗi khổ-sở, xốn-xang, thời chẳng thấy chi là khác nữa. Tuy cùng ăn ở một nhà, cùng ra vào một chỗ, nhưng mà để gì thấy mặt người thương; mà như có thấy đi nữa thời cũng chỉ như thấy mặt trời, muốn trao lời thắm khó. Nỗi yêu nhau càng ngày càng dồn-dập; phần tôi ở trong nhà thì đông, nếu mở miệng chác ra rằng, trăm phần không tiện một.

Lắm lúc ngó cái làng môi đỏ, cái nét mày xanh của nàng mà dường như muốn xoát lòng, như kim châm da. Ngón ngang trăm nỗi, ngọc-ngân một thân, mới nhìn đôi đoạn xa gần, chẳng vô mà rồi, chẳng gần mà đau. Thật đau lắm, lắm cho buổi ai cũng đau; thà chẳng biết nhau thời thôi, chớ có đau đá mang nặng lời thề, đá vàng khăn khích mà nay thành như đũa ở chủ nhà, ai ra đàng nấy!!!

Bởi vậy cho nên một đêm kia Thu nằm thao-thức, xốn-xang khó đứng khôn ngồi, chờ cho người nhà an giấc, chàng mới sẽ lên bước lại gần, bước đến phòng của Ngọc. Chẳng đợi to, cũng biết trong lúc đêm tàn, canh lụng, Thu mà bước đến phòng nàng là cố ý gì, nếu chẳng phải cố ý trộm thử dạ người

thương, mượn khoản vấn mà gây đường an ái!!

Thật vậy! quả vậy! chàng nhẹ bước bước lại gần, bước mà trong dạ phát rung, bước mà pháp-phòng lo sợ. Cũng bởi canh thì khuya, đêm thì vắng, tư bề lạnh lẽ như tờ, thật lạnh lùng thay! lạnh lùng cho khách trộm tình, cho kẻ rình người cung nguyệt. Lúc bấy giờ ngoài đường xe ngựa vắng tanh, còn trong nhà chẳng nghe tiếng gì, khác hơn là tiếng thằng lằng chặc lưỡi, tiếng chuột kêu chít chít trên nhà. Thu ngó đến đâu vẫn cũng bắt lạng lạng, dường như trong cơn vận vật đều an giấc hết, mà hồi mình còn thức đi đâu? Chàng tự hỏi như thế, nên bước đi một bước một ngừng, mắt ngó quanh quẩn, mà bụng thì lo sợ lắm; sợ cho đến ngọn gió lùa theo cửa sổ rình mình, mà mét-thót với trăng già đầy nửa! Tai nghe tiếng dế đồng canh, tiếng gà eo-óc, cha chả! lại càng bắt giựt mình, thăm tưởng cho vật đã tri cơ, nên ghen ghét mà kêu người thức dậy. Lúc này chàng trông đến vật gì lại động, cũng nghe tiếng gì, thời tro g đá đá lo lường, chớ đi không báo đất.

Bởi có nên từ chỗ chàng nằm đến phòng của Ngọc, chỉ cách nhau không đầy mười thước, nhưng đi thật lâu, độ trót năm phút động hổ mới vừa đến cửa. Phòng vẫn kính đáo, song không khóa gài chi, chỉ treo phũ một tấm màn ren nơi cửa. Thu sẽ lên khoát màn bước vào; thời trên đầu nằm cây đèn trứng vịt hầy còn chong, ánh vọi khắp cả phòng sáng quắt.

Ngọc còn đang mê giấc, nào hay biết đến gì, chàng nhẹ tay vén mí mòng lên, vén lên rồi, ánh đèn vọi vào sắc Ngọc, ời thôi! mắt vừa trông thấy mà lúc bấy giờ Thu lại càng hồi-hộp hơn, pháp phòng hơn, chẳng phải sợ mà sanh hồi hộp pháp-phòng, ấy là vì toại lòng quá, đẹp mắt quá mà tưởng như mình lạc cảnh Bồng-lai, gặp người thêm quá.

— Quả vậy! đâu cho ai cũng không thể tưởng khác nữa, vì gặp uất trời nóng nực, nàng ngủ không mặc áo dài, chỉ mặc áo sơ-mi, dưới lại dận chân hàng, cổ chơn đeo kiềng cằng.

Thu đứng nhìn ngọc-ngân, thật là tuyệt-sắc giai-nhan, giá đã đành trên nguyệt trong mây, hoa ghen còn thua thắm, bút nào tôa cho cùng; cái nước da trắng thiệt là trắng, trắng như bông hười, trắng mà ửng ửng màu hồng, lạ thay! cái người đã đẹp để vô song, tay Táo-hóa lại còn khéo vẽ vờ thêm, tô điểm thêm, tô đôi má như son, vẽ miệng như hoa nở. Khiến cho Thu mất thì chằm chằm ngó, nhưng mà lòng không tưởng là nàng, lại thắm cho là một cái tòa thiên nhiên ai khéo đúc, bằng chẳng vậy, thì cũng là vì tiên-nữ, hay Hằng-Nga lạc lối cung thiềm đây!

Hai mái tóc bỏ chớm xuống trắng, mấy sợi mảnh-mảnh cuộn-cuộn, vắn như dòng nước xoáy, đối với cặp chun mày vòng nguyệt, như mống trời chiếu chun mày nhỏ mà thiệt là đen, trong chơn lòng ửng ửng màu xanh, liễu hờn cùg kém. Thêm cái áo sơ-mi rộng cổ bày cả ngực ra, lẽ cố nhiên, con gái mới lớn lên nào có phải là ốm, mà gọi rằng khó coi, thật dễ coi lắm, coi mà mê

mảng tâm thần, ngầu ngơ hồn phách.

Vừa khuất cái cổ áo ren, chẳng đợi tờ, chưa khán quan chắc đã độ biết rồi; chẳng chỉ khác hơn là đôi hoa chúm-chiêm cười duyên, nhưng còn hơi ản đạo. Đêm khuya lặng lẽ, tuyết rười rượi sương chang; bởi vậy cho nên: hoa tươi tốt vô ngần, nhụy ửng như màu son nhuộm.

Tôi đã nói hoa chúm-chiêm cười, thật vậy! mà hoa cười ai đây? tưởng khi ngoài sự cười khách phong-tinh, canh khuya băng lối, cười cái người hữu ý, vach rào để mắt dòm hoa, thì chắc hoa chẳng còn cười ai nữa!!

Đôi hoa đẹp-dẻ như thế, bởi vậy nên khiến cho Thu dọn bệ mấy lần, rồi nghỉ đi nghỉ lại... Nơi cổ chẳng có chi cho lắm, chỉ đeo một sợi giây chiến, ánh dóa xuống ngực nàng, thật đứng xem không mỏi mắt.

Hai cánh tay trắng đỏ, ngón đeo cà-rá, cườm tay đeo một chiếc vàng tây, nhưng phải nhớ rằng: nào chuyển nào cà-rá, nào vàng, khúc món nào là không gần ngọc xoàng, không nét nào là không sắc-sảo. Dòm lẩn xuống thân dưới, thời chẳng thấy chi lạ hơn là thấy hai bắp cẳng no tròn, kiêu búp-sen khoe dạn. Cái người đã sáng đẹp rồi, thậm chí ngó bàn chơn cũng đủ mê mang; mà thật vậy! chim thấy chim còn sa, huống người ta không chắc lười.

Gót đỏ như nhuộm son, ngón hơi dài mà không kịch, tuy tay không động đến mặc dầu, nhưng lấy mắt mà xem thời cũng đủ biết là mềm lăm, màu da thiệt nhiên bản, nhiên ngó đến có ngời, nhiều chẳng thua gì bột nạng.

Thu đứng ngó từ đầu mày cúi mắt, từ dưới chỉ trên, thật chẳng còn biết lấy tiếng chi mà ngợi khen cho xứng. Nói rằng *Tây-thi* thuở trước, thì *Tây-thi* biết có bị chẳng; nói rằng: tiên-nữ hạ phẩm trần, âu cũng không nhảm lởi.

Cớ mà chàng cứ đứng lấy mắt nhìn, nhìn trần nhìn trời, nhìn rồi chắc lười thăm khen, thật là:

Hoa in mặt, liễu in mày,

Nhìn trong vẻ ấy càng say-tắc lòng

Đã dành quốc sắc thiên hương,

Giá này âu cũng ngàn vàng chẳng ngoa.

(Sẽ tiếp)

Hội nặc danh

NAM-HOÀ CHỈ CUỘC CÔNG TY

Nhà máy làm giấy tại Thủ-Đức (Gia-định) đã hoàn thành và chạy ra giấy được rồi nay nhứt định bán lại 57000\$

Công-ty định phân ra làm 800 phần hùn mỗi phần 100\$.00, cộng cả thảy là 800\$.00. Quý vị ai muốn hùn xin đến tại đường Pellerin Saigon, số nhà 52 hoặc viết thư đến mà thương nghị.

Số tiền phần hùn mình được trả phân nửa, còn phân nửa thì để ba tháng sau.

Thuốc trừ chuột rất hay

Mới đây người Langsa mới bày ra một thứ thuốc nước kêu là «Le Ratinol» để thuốc loài chuột rất thần hiệu. Thứ thuốc này dễ trộn với cơm, hoặc bánh mì, sữa bò, nước đường cùng các vật thực mà chuột hay ăn, rồi rải cho chuột ăn trong 3 giờ đồng hồ sau khi ăn thì chuột phải chết. Một điều rất tiện là có một mình loài chuột

nhằm thuốc đó thì chết mà thôi, còn các loài vật khác: chó, mèo, heo, gà ăn nhấm thì vô can, nên dễ dùng mà thuốc chuột khỏi hại lấy đến loại vật khác và người ta ruồi ấu nhấm cũng vô hại.

Thuốc này ở Đại-Pháp người ta đã thí nghiệm nhiều lần đều được thần hiệu, ở Saigon, Gia-định, Chợ-lớn cũng có thử rồi, thật chẳng sai lời chút nào. Có trữ bán tại Nhà-in Hậu-giang Cánh-thơ ai muốn mua xin viết thư cho M. Trán đắc-Nghĩa Directeur de l'Imprimerie de l'Ouest à Cánh-thơ thì thuốc sẽ gởi đến cho

Lời nghị sửa lại

Lời nghị quan Toàn-Quyển Đông-Pháp, ngày 18 Février 1921,định rằng:

1° XIN GHI VÀO ĐỊA-BỘ

Mỗi khi nào xin ghi một đều chi vào địa bộ (như ghi sang tên, ghi cầm cố, v. v...), thì người xin ghi phải đóng cho Nhà-nước, mỗi lời ghi, một đồng bạc.

2° SAO LỤC ĐỊA-BỘ

Sao lục địa bộ phải đóng tiền cho Nhà nước như vậy:

Mỗi miếng đất từ 100 mẫu sắp xuống thì mỗi tờ sao lục địa-bộ, phải đóng..... 1 \$ 00

Mỗi một trăm mẫu thêm nữa, hoặc thêm ít hơn 100 mẫu, thì đóng..... 0 50

3° XIN SAO LỤC BẢNG KHOẢN MÀ LÀM TỜ CỘI RỂ

Tiền sao-lục phải đóng như vậy :

Tờ sao-lục : 2 trương đầu, mỗi trương..... 1 \$ 00

Mấy trương sau, mỗi trương. 0 50

Trương chót, như viết không hết, thì cứ mỗi hàng chữ phải

đóng..... 0 40
Nếu cái tờ-cái là chữ Annam, tờ sao lục, phải đóng mỗi một

eái chữ Annam, là..... 0 02
Nếu tính hết thảy mà không đầy 2\$00, thì người xin sao lục phải đóng 2\$00 là cái giá chót hết trong tiền sao-lục bằng khoán, để làm tờ cội rể.

SAO LỤC BẢNG KHOẢN ĐANG

CÒI CHO BIẾT

PHẢI ĐÓNG :
2 Trương đầu mỗi trương.. 1 \$ 50
Mấy trương sau mỗi trương. 1 00
Trương chót, viết không hết, thì mỗi hàng..... 0 08
Sao-lục tờ chữ Annam, mỗi chữ..... 0 03
Giá chót hết, một cái tờ sao lục thứ này, là..... 3 00

LỜI DẶN. — Trong những tờ sao-lục mỗi trương không được viết quá 25 hàng—Mỗi hàng không được quá 18 vần. Về trương số 61 trong cuốn sách Thường-Dụng xin do theo đây.

Tôi chịu lãnh

Tôi chịu lãnh cất nhà, phố, bán đá cát Núi Sập chờ đến tại bến. Lãnh mua và bán lại các vật dụng, như đồ nữ trang, giấy cầm đồ, đồ gỗ trong nhà quán áo hoặc mới hoặc cũ, tất một lời là: những món nào mà quý vị hết muốn cần dùng, thì xin đem đến tôi mà thương nghị.

Tiệm tôi ở gần nhà việc Tân-an (Cánh-thơ) có bán đủ các thứ thuốc tây trị các chứng bệnh và đồ cần dùng theo cuộc vệ-sinh.

Vậy kính mời quý vị, nếu có việc xin cố gặp đến nhau, gọi là chẳng phụ lòng người đồng bang trong bước đường thương mại.

LE-KIM-ĐÀNH

(Cin 11 ville)

Cáo bạch

Chúng tôi có một tiệm hiệu là "TAY. HAT-LONG" tại đường d'Adran số 115 nhằm góc đường Ohier số 1 để sửa đèn Lito, Laudi đèn Manchons xe máy, sắt, máy đánh chữ, máy hát và máy hát, bóng cùng các thứ đồng hồ, vau vau. Lại cũng có bán: Manchons, Carburer và dầu Essence. Những thợ và máy móc sắp đặt tại tiệm làm được các việc theo ý quý ông giao cho chúng tôi. Mỗi khi quý quan có đám tiệc chi mà muốn chương đèn trong nhà cho sáng thì chúng tôi công lãnh làm được; miễn là cho chúng tôi hay trước.

Thơ và mandat xin để như vậy
 Nguyễn-văn-Chuẩn
 115, -Rue d'Adran
 Saigon

Tiệm khắc con dấu

Kính trình cùng quý khách đăng rõ: Tiệm tôi trước ở số nhà 85 đường Catinat và số 130 đường Pellerin, nhờ ơn lực châu chur quân từ chiều cổ thì công nghệ của tôi đã thành hành bấy lâu nay. Vậy tôi đã dọn lại số 96 cũng đường Pellerin vẫn chuyên nghề khắc con dấu đồng, cao-su, bán-dồng, bán đá cẩm thạch để mộ, có bán đủ các thứ con dấu Tây gửi lại, như là Dateur, Numéro-teur, Folioteur, Composteur, etc...v..

bán đồ phụ tùng theo cuộc con dấu giá rẻ đồ tốt mà làm mau, có in Catalogue để gửi cho quý khách nếu quý khách muốn cần dùng kiểu nào thì xin gửi thơ cho tôi lấy Catalogue lựa kiểu mà dùng tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý các quý khách.

TRAN-DUY-BINH
 Graveur—96Rue Pellerin—Saigon

An Phong

Bijouterie-soieries de Chine
 et du Tonkin
 CAOLANH

Kính trình cùng lực châu Quý khách đăng rõ: tiệm tôi mua bán hơn năm năm bán ròng hàng tàu, phùng là vân xuyên lảnh nhiều, cũng là hàng vườn, nhuộm đen diệp lảnh thật tốt, không hề trở, tôi chắc ý, vì tôi mua bán đã lâu, nên tôi hết sức lựa chọn thợ nhuộm, nhuộm tốt và hớt chăm tốt, nên các nơi khác không thể bì kịp hàng đen của tôi, và giá tôi bán lại rẻ. Còn đồ mặc trắng như là: cẩm châu, hoa tư các, cũng xá lực soạn bác thảo, lực soạn thượng hải; đều có đủ thứ, còn hàng bác như, băng the, lương-lực đủ thứ, tôi lãnh tại Hà-nội, như quý khách muốn mua vật chi dùng xin gửi thơ đến, thì tôi sẽ gửi đồ lại liền, như vị nào muốn mua nhiều mà bán, tôi tính giá rất nhe, hàng tôi gửi contre remboursement.

Cao-lãnh: Nguyen-xuân-Trước
 Căn bạch

Có bán

Tại Garage Central de l'Ouest Cánh
 5 Cái xe hơi mỗi cái giá 3.900\$
 2 cái biệu Mitchell 6 máy
 1 " " Chalmer 6 "
 1 " " Davis 6 "
 " " " Réo 6 "

CÓ BẰNG CẤP CỦA HỘI ĐẤU XẢO MỸ-NGHỆ HANOI BAN KHEN
 DIPLOME DE MÉRITE - EXPOSITION DES BEAUX ARTS DE HANOI 1920
 Cordonnerie - Chapellerie - Tonkinoise
 GRAVURE SUR MÉTAUX ET MAR RE

NGUYỄN CHÍ HÒA

83 Rue Catinat Saigon

Kính cùng QUI-VỊ đăng rõ. Tiệm tôi có 30 thợ BẮC-KỲ giỏi ĐÓNG GIÀY, LAM, NON theo kiểu AU-CHÂU kim thời. GIÀY đóng bằng DA-TÂY hết, NON làm bằng CÂY-MÓP thiết nhe, lớp NỈ-XÁM, BỐ-TRẮNG VÀ BỐ-VÀNG đủ kiểu. Tôi cũng có thợ KHÁC CON-DẤU ĐÓNG VÀ CHẠM MỘ-BIA ĐA CẨM-THẠCH ĐỂ MÃ. Tôi đã BÁN-SỈ đi LỤC-TINH thiết nhiều, đã có nhiều vị rất tin cậy và khen ngợi NON VÀ GIÀY của tôi làm thiết kỳ càng và giá lại rẻ hơn chỗ khác nữa. Tôi cũng có BÀN GIÀY-HẠ DA LẮNG GIẾP DA-LÀNG VÀ NHUNG đủ màu GUỐC BẮC-KỲ SƠN-BEN QUAI-NHUNG QUI VỊ xa xin viết thơ về thương nghị tôi sẽ bồi Am lập tức có giá BÁN-SỈ riêng thiết rẻ xin chur tôn chiều cổ cho việc buôn bán của ĐÔNG-BANG ta được thành lợi trong lúc cạnh tranh này tôi hết lòng cảm ơn.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA, Kính mời

Tiệm Hòa-mỹ Cao lãnh Có trữ mấy món hàng này tại Nam-Bác-Ai

Tràon

Bồn hiệu có bán đủ thứ hàng tàu hàng tây, hàng bắc, và hàng vườn cũng có rượu tây đồ hộp đồ cần và đồ tạp hoá, bán sỉ và bán lẻ bồn hiệu xưa nay chuyên một nghề buôn bán, cho nên những hàng thơ-lựa gia công lựa cạnh chỉ kỹ-lưỡng. Và rất dày công nhuộm, làm cho nên dùng lâu càng tốt chẳng hề phai màu hầu chur quý vị, muốn mua đồ bán lại, hoặc gia dụng xin gửi thơ quyết vào bồn hiệu sẽ lập tức gửi liền khi hàng đến chất là dâng vui lòng quý-vị.

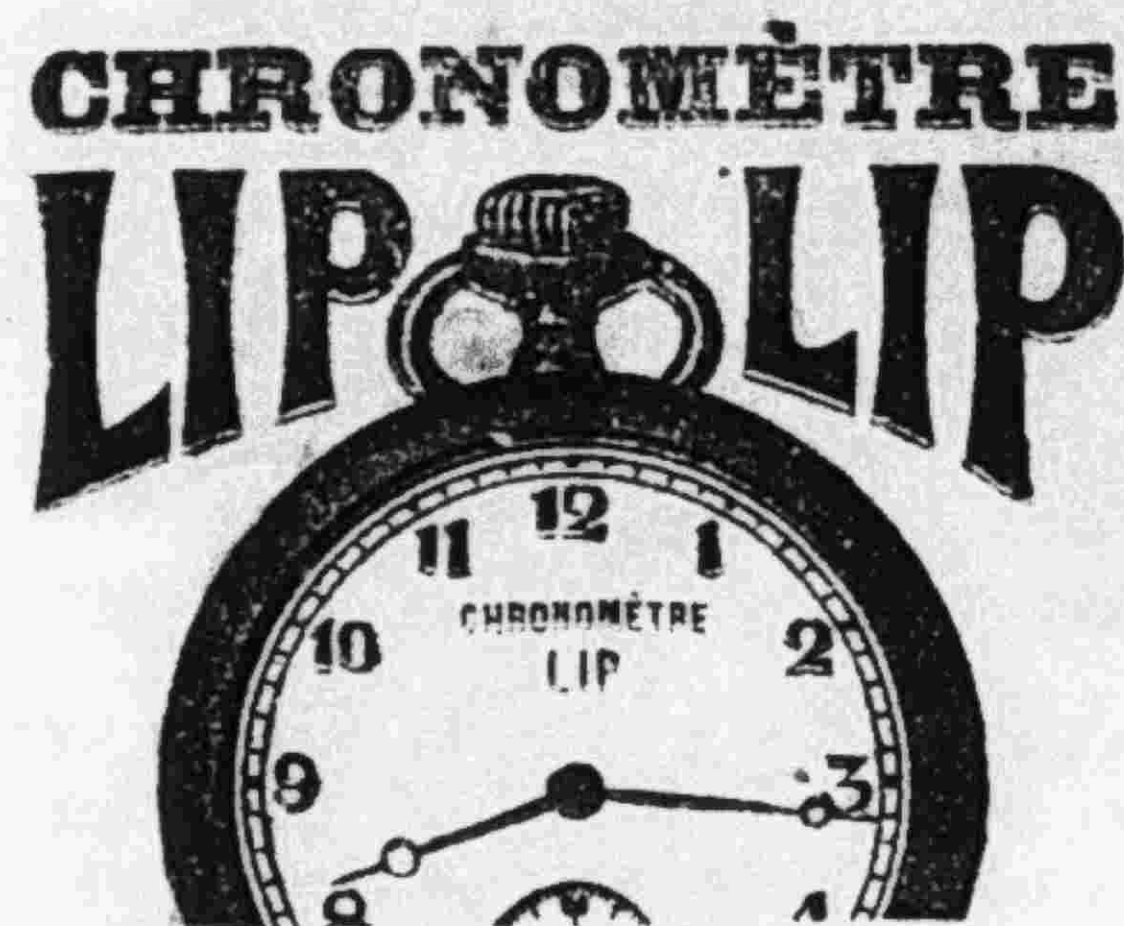
Hàng định gửi contre Remboursement đem bạc đến nhà thơ lãnh hàng.
 Chủ nhân: Huỳnh-đắc-Nghĩa kính mời

- 1— Các thứ rượu Tây, rượu Cam Qui cốc tườn.
 - 2— Giày nón của Annam làm.
 - 3— Đậu hộp, hiệu Exquises, Arachides.
 - 4— Các thứ thuốc của M. Nguyễn-khắc-Kiểm à Tam-Binh.
 - 5— Xà-bong đen, hiệu con rồng và xà-bong con ngựa một sừng.
- Có bán thuốc: « Vạn-linh-Tế » « Nam-hoài-tế » và « Trường-sanh linh-dược »
 Có cho mượn phòng ngủ nữa, xin đồng bào chiều cổ.

Tiệm Nam-Bác-Ai vững vàng, nhờ ơn quý-vị, đồng bang tưởng tình
 Chủ tiệm NAM-BÁC-ÁI LÊ-MAI

DỒNG HỒ HIỆU "LIP"

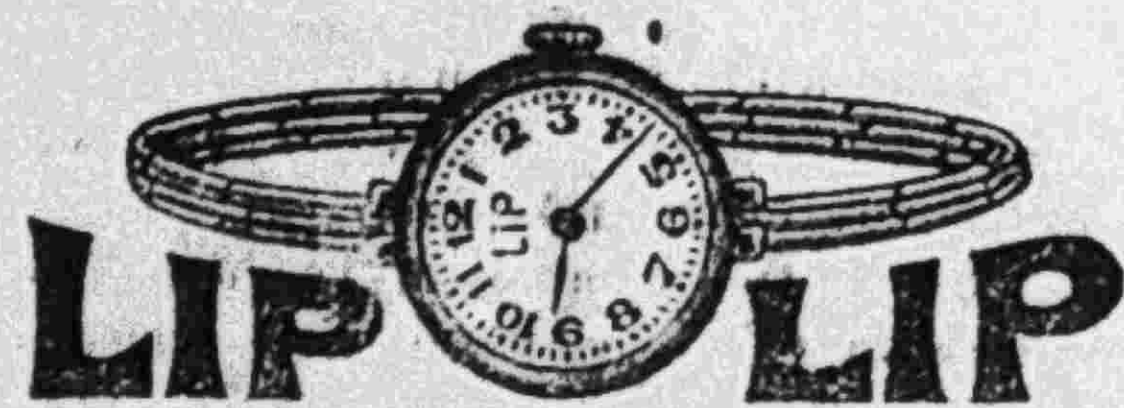
Đồng hồ mà người ta hay kiếm mua là đồng hồ hiệu
"LIP"

LA MARQUE FRANÇAISE
Montres de Précision
EN VENTE CHEZ LES BONS HORLOGERS
Exiger la marque LIP sur le cadran.

THIỆT KHÔNG?

Mua thử một cái dùng, hay
là hỏi thăm những người đã
có sẵn đồng hồ hiệu **LIP** thì
biết.

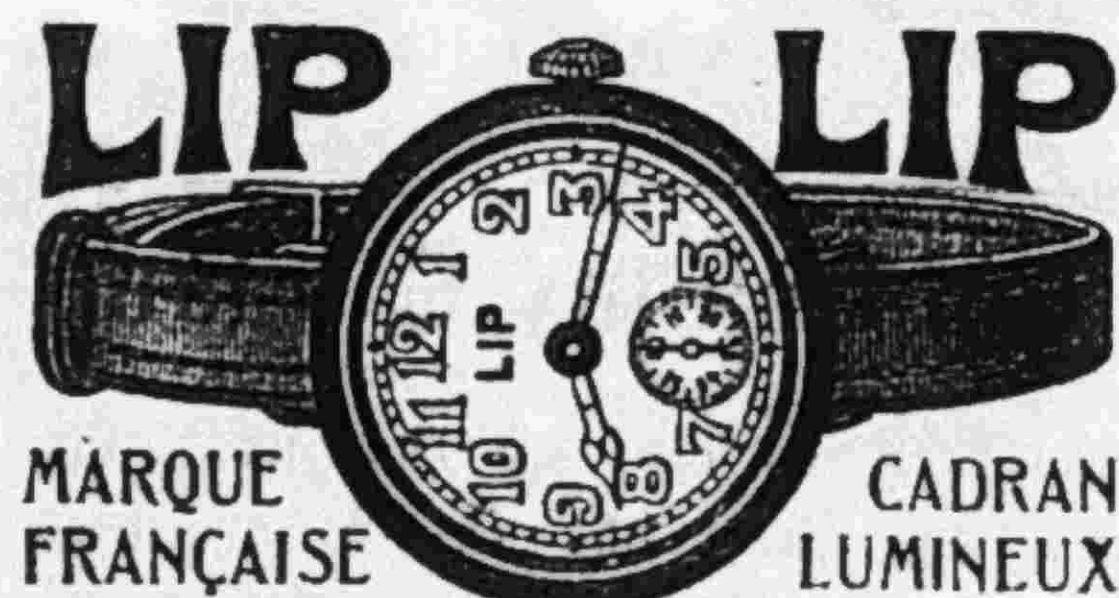
MONTRE-BRACELET EXTENSIBLE POUR DAMES.
Platine, Or, Argent, Plaque or.
EN VENTE CHEZ LES BONS HORLOGERS
Exiger la marque LIP sur le cadran.

SAO VẬY?

Vì máy nó tốt lắm, nó chạy
đúng, chắc và lâu hư, khỏi tốn
tiền sửa mãi như các đồng hồ
khác

SAO NỮA?

Vì nó là hiệu Langsa và giá
nó rẻ lắm.

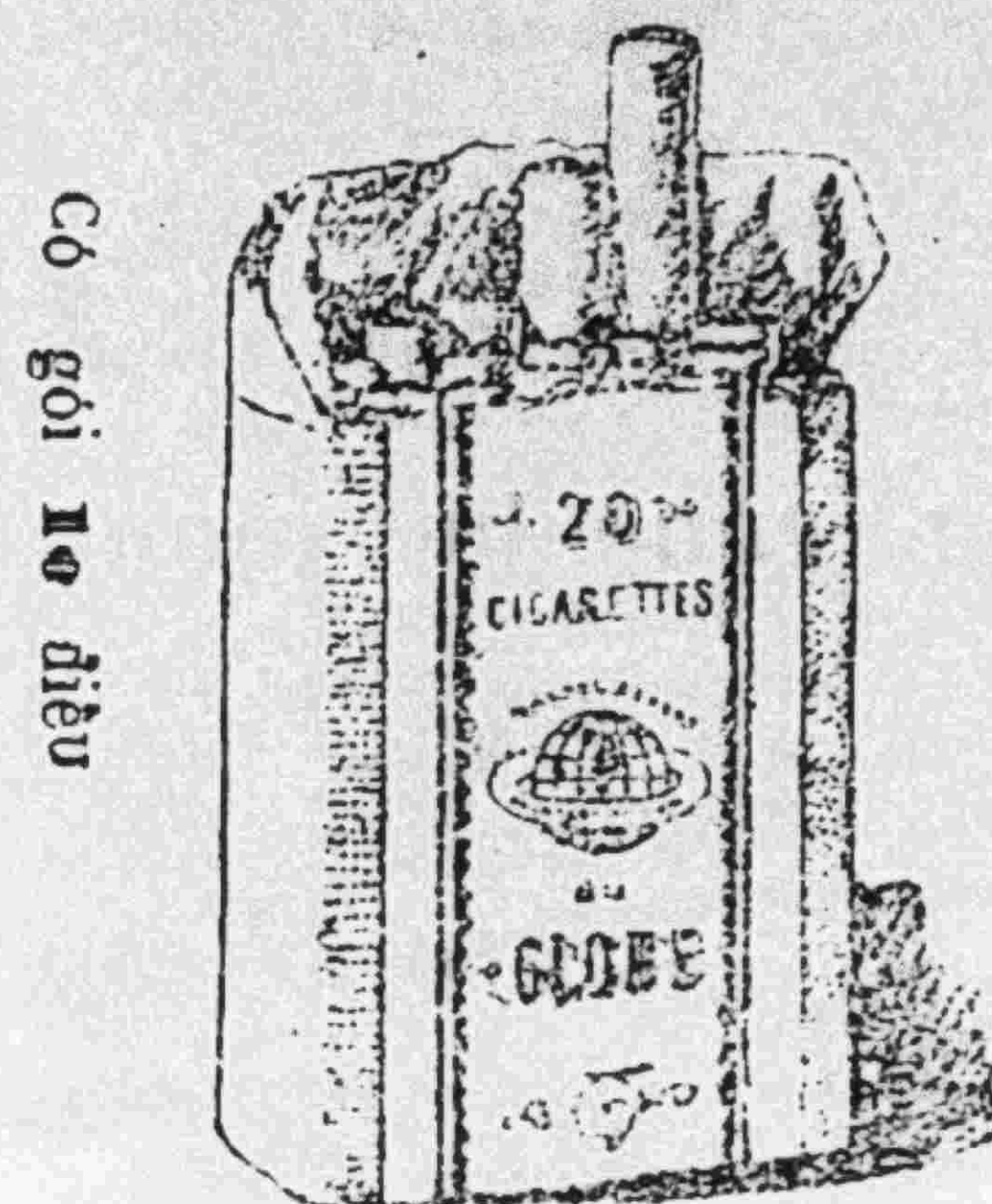

MARQUE FRANÇAISE CADRAN LUMINEUX
En vente chez les bons horlogers
Exiger la marque LIP sur le cadran

CÓ TRỪ BÁN TẠI:

Hàng LES GALERIES DE
L'OUEST là hàng HẬU GIANG
DƯƠNG HÀNG **Saigon, My
tho, Cantho và Trà Vinh**

Thuộc hiệu globe (TRÁI ĐẤT)

Có gói 10 điếu

Có gói 20 điếu

Hút đá ngon, dễ dành làm được
không mồi, không mồi.

Tại Hàng DENIS-FRERES có trữ bán

LOI RAO

Kính cùng lục-châu đăng rõ tại nhà
In Hậu-Giang Cần-thơ, có bán sách chữ
quốc-âm để giúp cho Hương-chữ có
quyển thi hành như trường-tòa.

Sách này có 156 trang và có đủ kiến
yết thi lời truyền rao, của ông DƯƠNG-
VAN-MÊN mới soạn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$00

Tiền gửi..... 0.24

xin viết thư đến nhà in Hậu-Giang
Cần-thơ mà mua.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHÂU THÀNH CẦN THƠ

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo
trắng bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có
nhiều hạng tùy theo giá.

Trong lục-châu, chư vị nào muốn mua
hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thư mà
thương nghị.

Décortiquerie de Cantho.

Quảng tài Thạnh

Tiệm đóng ghe và sửa ghe
ở bên kia sông gần cột giây thép
vòm CẦN THƠ

PHÙNG-CHIỀU — chủ tiệm

Kính cùng quý vị đồng hương, nay
tôi mới lập một trại đóng và sửa ghe
có sẵn ụ và bè tiện bề tra và kéo ghe.
Tiệm tôi cũng có bán các thứ cây
cưa đủ thước tất mà tốt giá lại nhẹ hơn
các nơi.

Chữ tiệm này biết lẽ nghi của người
Annam nên tiếp rước quý vị vừa lòng
luôn luôn chữ tiệm này khi trước có
lỗi chỗ sự tiệm cửa hiệu là Quảng-tài-
Thạnh, ai ai cũng biết rằng người ấy
lỗi chieu hiên đối si bực nào

Đi quí ông quý thấy có cần dùng mua
cây cưa đóng hay là sửa ghe đến tiệm
Quảng-tài-Thạnh thì rõ. — Cái xin
quý thấy thương.

Nay kính cáo.

TIỆM

Trương-văn-Hạnh
sàdec

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ
tùng xe máy và sửa xe. Lành thép mượn
đem khi là (carte) theo cuộc quan,
hòn, tàn, ổ, ký yên, Tàn gia, hạ thọ,
khăn den lãn, khăn tây và khăn bông
tốt trợn, bàn, bàn mới và bán lẻ và
ruột xe máy theo Michelin, giấy bảm-ét
đồ đồ đóng theo kiểu kum thời. Quý ông
đi xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy,
thi đi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký
lượng mà gửi contre-Remboursement
nhiều là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ
và tôi cho giá đồ phụ tùng in sáng bằng
chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hạnh.

Cháu khải.

NOUVELLE
BOULANGERIE Française
Chan Hưng Thai

RUE DU TRIBUNAL
Cantho

Kính cùng quý ông, quý bà rõ:
Tôi mới lập lò làm bánh mì kế bên tiệm
dòng giấy hiệu TÂN-THANG ở đường
tòa Cánhthor.

Bánh của tiệm tôi làm một ngày 2
lần: 1 giờ sáng ra một kỳ, còn chiều 1
giờ ra một kỳ bánh mới vừa
Tôi làm như vậy để có bánh mì
nóng, giòn, thơm cho quý ông quý bà dùng
cho vừa miệng. Tôi đã lập tại Saigon 1
có làm bánh mì đã hơn 20 năm có danh
tiếng vì tôi làm bánh kỹ lưỡng sạch sẽ
lắm, nay tôi đến Cánhthor tôi cũng giữ
cách thức ấy mà làm cho vừa ý mới
hàng tuần luôn

Xin quý ông, quý bà mua ăn thử
tôi biết chứ không phải lời chuốt ngọt
Nay kính
Chan-Hưng-Thai

**Nhà hàng hậu giang
tại Mỹto**

KINH

Trình cùng đồng bang quý khách đang
hay: Hàng Hậu-giang là hàng của người
Annam trong tỉnh và Langsa chung
lập tại Mỹto, nơi đường mé sông, gần
cầu Tàu tuần đã khai trương bán hàng
mấy tháng nay. Cuộc thương mại của
Hàng, càng ngày càng tấn phát, cũng
nhờ có đồng bang vị tình lui tới.

Tại Hàng có bán đủ thứ hàng hóa,
bàng tây, hàng bắc, hàng tàu, nhiều,
lành, xuyến, nhuộm thiết tốt, dù giấy,
đèn, xà bông, thuốc hút, đồng hồ vàng,
bạc biếu Lip, vân vân, còn nhiều thứ
hàng hoá khác nữa kể không xiết.

Vậy xin mời quý khách có đám tiệc
chi, hoặc khi nào có dịp chi qua chợ
Mỹto, xin vui bước ghé lại Hàng
thì rõ biết.

Xin quý Khách nhớ một điều là Hàng
đây của người đồng hương ta công
lao lập ra. Mua một món chi giùm cho
Hàng đây nhờ món bạc nào, thì cũng
là giúp cho người quê hương nên cuộc
tranh thương cùng ngoại quốc. Đó là

gương tốt cho người Nam ta, để cho
nhà em nường theo mà lần bước vào
cuộc lý tài, hầuặng tranh chút lợi
quý cho quê vức.

Được như thế thì chẳng bao lâu đồng
bang ta sẽ chung hưởng mỗi lợi trong
bốn xứ.

Nay kính,
Quản Lý Hậu-giang đương hàng
Mỹto.
Nguyễn-tấn-Thạnh.

Ngỏ cùng lục châu

Tại nhà in Hậu-giang (Cantho) có bán
thứ Carnet để đựng giấy bạc mới bày
như giấy 0,10 0,20, và 0,50.

Vậy quý vị nên mua 1 cái để dùng
để đựng giấy bạc ấy, đã tiện mà lại khỏi
lưu giữ rách.

Giá bán thật rẻ mỗi cái 0\$20 mà thôi
Nhà in Hậu giang
Kính cáo

Một việc khá lắm

Có quan Giám-đốc Quesnel sáng lòng
muốn bán hai sở ruộng của ngài, ở tại
Tháp-mười Mỹto, sở thứ nhất được
46 mẫu, ở dựa mé kinh, sở thứ nhì
được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là
kinh Tổng-đốc Lộc, kinh này xàng mới
vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước
nên tiện bề chở lúa ruộng lắm, và như
muốn chở lúa thẳng lên Chợ-lớn đi ngã
sông Văco cũng dễ lắm.

Hai sở ruộng ấy đều là đất thuộc tốt
lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá
chi nữa hết; lại sáng trong đất có mười
ba cái đìa, cá rất đại lợi. Có một sở đất
khác kể cận với hai sở ruộng nói trên
đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu
Speidel đã bị nhà nước tịch thu lại và
có lẽ trong một ít lâu sẽ giao giá bán

Hai sở ruộng của quan Giám-đốc
Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới
15 ngàn giá.

Ai muốn mua hai sở đất ấy xin gửi
thư cho quan Giám-đốc Quesnel đến
Saigon, hay là gửi cho sở Nhứt-trình An
hà tại Cánhthor mà thương nghị, và tại
xem bản đồ thị hiệu rõ

MỸ KỸ

TRUONG-NGOC-GIU Propriétaire

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu ở
đường Turc. số 16, ngang nhà hàng Mottet
-SAIGON

Kính cáo cùng chư Quới-khách đang
hay, tiệm tôi có khắc con dấu bằng
đồng, bằng mỏ thung, bằng cây—có
chạm bằng đồng, cũng chạm nhân hiệu
—có làm mô bia chạm bằng đá cẩm
thạch, có thợ họa chơn, nhảm—hình
người mà vẽ: vẽ bằng dầu sơn vô bổ
vẽ nước thuốc màu, hay là bằng mực
tàu, hoặc bằng viết chì than—họa biển,
liền, tranh sơn thủy—theo rap hát—
khắc bình chơn dung vô bầu đồng, bằng
đá cẩm thạch để theo mô bia trầm tằm
cũng chẳng phai—có thợ chạm các thứ
cây danh mộc.

Như Quới-Khách nào muốn hỏi giá
tiền về món chi xin gửi thư cho tôi, tôi
sẽ gởi cáo-bạch (Catalogue).

TRUONG-NGOC GIU. Cầu khải.

Phò cáo đồng bang

Kể từ buổi An-Hà Ẩn-quán,
Tại Cánhthor, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-tử, ơn dày
Mẫn-cẩn mua giúp, ngày nay thanh-hành,
Thanh-hành dựng cửa hàng rộng mở
Máy sấm thêm, thấy thợ tin rờng,
Lành in chi thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng
(thiếp-tan

Loa, số, bộ, làm càng kỹ lưỡng,
Chắc lại bền chẳng nhượng của người
Nói chi sách đóng thì thôi!

Lưng da, lưng hổ, để đời ít hư.
Sách in sáng, tình từ, Kim Túy,
Tự điển cùng Sử ký Đại nam.

Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi hành án, thiết làm rất hay.

Thước, viết nghiên sáng đây đủ hạng
Thiếu chi đâu giấy láng, mực ngời;

Chước trao, nào phải những lời.
Sang chơi 1 chuyển xin mời các ông

Tuy vật liệu, nay không dễ đủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,

Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,
Miếng cho đẹp dạ Quý-ngài là hơn.

An-Hà Ẩn-Quán B1 Delanoue Cánhthor
Đón kính.

Lời rao

Một án văn quốc-âm nên đọc, nên
ưu truyền cho hậu thế là bốn:

TUÔNG KIM THẠCH KỶ DUYÊN
của một nhà đại gia văn chương là
ông Thủ-khoa Nghĩa soạn.

Có trữ bán tại nhà
Monsieur-Đỗ-văn-Y
N. 80 Rue d'Espagne và
Rue Catinat N. 95 Saigon
Giá mỗi quyển là 0\$80

Cáo bạch

Có bán cáo-g
viết "PORTE
PLUMES À RÉSER-
VOIR" ngòi viết
bằng vàng thiết
cao "PLUMES EN
OR CONTRÔLÉ"

14k không
sét không mòn

Có khẩu (AGRAF)

một đầu thi bút

viết, còn đầu

kia thì viết chì

PORTEMINE) có

phụ thêm 1

uộc nước đũa

năm cộng chi

để thay. Cây

viết này nếu

gìn giữ xài

mười năm

không hư.

Xin đừng

tưởng rằng cây

viết này giống

theo cách viết

năm cái, một

đồng của khách

Mua về, nếu

xài không đúng

không xứng

đáng với đồng

tiền thì trả lại

Bốn hiệu sẽ trả

y tiền lại đủ

Giá một cây

là (có hộp có

Comptegoutte

4\$50

Mua nguyên 16

về bán lại càng

tiền giá như

hơn nhiều.

Cũng có trữ

hàng mực sty-

lographique

bi-bleu black

thứ tốt.

giá một

ve là

0\$50

nhà in An-Hà

CANTHU

HỒ'I DÔNG BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon lắm
kêu là **Rhum Stella**
làm rông bằng nước mía

Ta nên mua rượu này
mà uống, vậy mới là tỏ
ý bình vực cái môi lợi
trong xứ ta đó.

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuộc nữa.
Mua uống rồi mới biết
SOCIÉTÉ.

des
SUCRES ET RHUMS
Cantho (Cochinchine)

Muôn mùa xin do nơi
HÃNG HẬU GIANG
DƯƠNG HÀNG
Cantho, Saigon
Mytho
Travinh.

Vậy môi lợi càng ngày về tay đồng chường.